

են. եւ մեծ ներդրումներ ինչպէս զինքն ինքն իրենց համար՝ որոյ յանգումը թեւեւ որոշակի է. իսկ իրենց համար՝ որոյ յանգումը թեւեւ որոշակի է. իսկ իրենց համար՝ որոյ յանգումը թեւեւ որոշակի է.

Աստի, ամեն անգամ որ զենք առած են կառավարութեան դէմ, եւ մեծ մեր թաղին ու պատուին դէմ՝ յանդիման դրած են, ներսում եւ անյիշատակ ինչ կը խոստանանք. միայն թէ իրենց տունը դառնան եւ խաղաղական աշխատութիւններին վերադառնան ձեռք առնեն:

Մեր արքայական բերքութեանը պատճառ է այս ներսում ու թողութիւնը շնորհել անոնց՝ որ յառաջիկայ յունիս 1 էն առաջ այս պայմաններն ընդունին:

Երբոր Աստուծոյ օրհնութեամբ խաղաղութիւնը վերահաստատւի, մեր եռանդալին բաղձնային է Հեղինակային արհեստները քաջալերել, հասարակաց օգտակար շինութիւններ քանդել եւ մեր ամեն հպատակներուն օգտին համար կառավարել: Անոնց յաջողութիւնն ու զարգացումը մեզի դուրսէն պիտի բխայ, գոհացութիւններ մեզի պիտի տան եւ երախտագիտութիւններ մեզի վարձք:

Մարտի 25-ը զԱստուծոյ օր մեր ժողովրդեան բարօրութեանը համար բոլոր ժողովրդերուն համար շնորհ է ձեռք եւ ձեռք ծառայներուն:

Այնպիսիք թագաւորական յայտարարութիւնը Մարտի 25-ը զանգառի առիթ եղաւ: Բնորոշիչ քարոզչաց ընկերութիւնը պառակտաւորութիւն մը պատրաստեց կառավարութեան պաշտօնէից նախագահ լորտ Տերտիսին երթալու եւ իրենց դանդաղ խոսքերուն: Ասան զն յիշեալ քարոզիչները կըսեն թէ թագաւորական յայտարարութիւնը ոչ միայն Հեղինակային մէջ կրօնական քարոզութիւն ընելու արգելք կը լայ, այլ եւ քրքիստոնէութեան վանձման թիւերը կը նուազացնեն: Այնպէս ժողովրդաց աւելին առջեւ:

Փարիզի մէջ այս օրերս խօսք կայ առեւտրական ու արտադրական նոր պանքա մը հաստատելու: Եւս նոր պանքան ալ՝ արդէն գտնուած գաղղիական հին պանքային պէս՝ կայսեր կողմանէ ընարկված վերատեսչի մը կառավարութեանը ներքեւ ըլլալու պայմանաւ առաջարկված ըլլալով, պետական ժողովոյն անդամներ ըլլաւ. դեկտ. 11-ին օրը ժողովն հրաւիրվեցան այս առաջարկութիւնը քննելու: Բնագնահատելու կը յուսացվի որ պետական ժողովը հաւանութիւն պիտի տայ այս նոր պանքային հաստատվելուն:

Ուստայ Միքէլիսիական ծովու նաւախումբը՝ Սոսանդին մեծ գուքին հըրամանատարութեամբ՝ դեկտ. 6/18-ին թուրք հասաւ: Սոսանդին իշխանը թուրքի գաղղիական իշխանութիւններէն մեծ պատուով ընդունվեցաւ, եւ կըսվի թէ անկէ փարիզ պիտի երթայ ու քանի մը օր կենայ:

Շուրստայի թագաւորութեան պատգամաւորաց խորհրդարանին մէջ կրօնից պաշտօնէին ըրած յայտարարութենէն կ'իմացվի, որ Շուրստայի կառավարութիւնն ալ Մարթիոս խորայնացիին օրհնոյն յաջողութեանը համար գանգատ ըրեր է պապական կառավարութեան. բայց Շուրստայի արքունիքը դեռ պատասխան մը չէ տուել:

Սարտենիայի տէրութեան Քէնովա քաղաքին մէջ՝ լատ դեկտ. 10-ին օրը՝ որ ժամանակաւ (1746) զերմանացիներն անկէ վանվելուն տարեկարձ տօնը կը կաւարվի, անկարգութիւններ ելելու պատրաստութիւններ տեսնվելով, կառավարութիւնը պատուէր իրից Քէնովայի իշխանութեանց, որ տօնը միայն եկեղէն:

ցինկուսն մէջ կառարկի եւ անկէ դուրս ուրիշ ցոյցներ ու հանգէսներ չըլլան: Եւստ ամենայնիւ ժողովրդեան բաղձնութիւնը եկեղեցիէն դուրս ելելուն պէս՝ սխալ լիցիւթաւ: Այսպէս անկէ հետոյ գուցէ: Տեսութեան զինուորները բաղձնութիւնը ցրուել ուղեւով, կ'ախ ծաղիցաւ, եւ խառնուրդին մէջ մարդ մը մեռաւ: Եւս անկարգութիւնը եւ մարդու մը մահը Քէնովայի տեսչութեան ոստիկանին թուրութեան յառաջ եկած ըլլալով, կառավարութիւնը զանկա պաշտօնէն զրկեց, եւ դործը քննուելու ներքեւ ձգեց:

Բնորոշիչ զաղթականութեան պաշտօնայ Սրբ. Գուրգիս Լիթիւն հետեւեալ պաշտօնական նամակ իրից Յոնիական կղզեաց Լորտ վերտեսչին:

« Ստացայ ձեր նոյնիմեր 25 եւ 29 թուով նամակները որոց մէջ Քարթուի տան երեսփոխաններուն ուղերձը եւ նոյն կղզեաց քաղաքական ժողովն բողոքոյ իւր կար ձեր 1857 յունիս 10 թուով Գ. Լապուշէի դրած մտերմական նամակին վրայօք, որ ինչպէս զիտեք՝ առանց կառավարութեան հաճութեան եւ անկէ ծածուկ լրագրներուն մէջ հրատարակվեցաւ:

« Եւս երկու գրութիւններուն իմաստը միեւ նոյն է, ուստի եւ ալ իմ ընկերը դիտարկելու ներս մէկ պատասխանի մը մէջ կամփոխեմ:

« Իմացուցեք Քարթուի երեսփոխաններուն ու քաղաքական ժողովն թէ ջաւելով ստացայ նոյն ուղերձները որ ձեր ձեռքը ինծի իրիկեր են: Ա. Թագաւորական կառավարութիւնը ամենեւին բաղձնալը չունի, ինչպէս նաեւ իշխանութիւնն ալ չունի Քարթու եւ Քարթու կղզիները գրութեան իրեն անդղիական զաղթականութիւններ: Պիտաւորութիւնն ալ չունի միւս տէրութեանց առաջարկելու որ աւրին այն զաշխարհութիւնը որուն զօրութեամբ Բնորոշիչ միջնեւ այսօր տարածեց Յոնիական կղզեաց վրայ եւ այսուհետեւ ալ պիտի տարածէ իր պաշտպանութիւնը՝ որ Եւրոպայի շահուցը հարկաւոր ըլլալէն զատ Յունաստանի կառավարութեան ընկերը պաշտպանութեանն ալ շատ աւելի զօրաւոր է:

« Եւստ անկէ զայս մարդկային զօրութիւն մը որ բոլորովին կառարկաւ ըլլայ. եւ ամեն տեսակ կառավարութեանց ներքեւ ալ գանդաւոր նիւթեր կրնան ցոյց տրվել: Թէ որ Յոնիական սահմանադրութեան օգտակար ինքնով զօրձարկութեան արգելք եղող թիւեր ինքնութիւններ կամ գանդաւոր նիւթեր կան, պէտք է պատշաճ կերպով ցոյց տրվին, ապացուցվին, ինչպէս որ իրաւունքը կը պահանջէ, եւ Ա. Թագաւորական կառավարութիւնն ալ իր սահմանադրական իշխանութեանն իրեն չափ՝ ամեն ջանքով կաշխատանքոր դարմանն ու լուծումը գտնուելու:

« Գ. Արտաթընի Յոնիական կղզեաց մէջ ունեցած պաշտօնը այս վախճանին համեմատ առիթ մը կը մատակարարէ, որն որ փրկել է ինձ հաւատարմէ Յոնիացիք անօգուտ չին հաներ մտաւար յոյսերով եւ անդորձադրելի առաջարկութիւններով:

« Գ. Արտաթընի իշխանութիւնն ըստ նի 1815 ի զաշխարհութեան խախտումը եւ ոչ Յոնիական կղզիներն ուրիշ եւրոպական տէրութեան մը յանձնուել ինքնովը քննելու: Ա. Թագաւորական կառավարութիւնը չի ընդունաւ այսպիսի իշխա-

նութիւն մը առաւ անոր եւ կարենար ալ նէ չէր տար: Գ. Արտաթընի պաշտօնը կը ներէ միայն գանդաւոր անկաւարութիւնները եւ անոնց պատճառները հասկնալ, եւ այնպիսի բարեկարգութեանց միջոցներ առաջարկել որով Յոնիական սահմանադրութեան զօրձարկութիւնը կարենայ ինքնօրէն կառավարութեան բնական արդիւնքներուն հետ աւելի յարմարաւորիլ:

« Յոնիական կղզեաց որ եւ իցէ քաղաքացւոյ մը չափ չայն կղզիներուն բարօրութեանը անկեղծարար փափաքելով, կը պարտաւորեմ յոնիացիները որ կեցած պարագաները քննեն հասկնան՝ փորձ քաղաքագէտներու վալլած դատողութեամբ ու չափաւորութեամբ, եւ Ա. Թագաւորական կառավարութեանը հետ զօրձարկութեամբ աշխատին զհայտնի արդիւնք մը ձեռք բերելու, եւ Սեմին բրիտանիոյ պաշտպանութեանը՝ որ անդրժեկ կերպով հաստատ բռնելու պարտաւորեալ է՝ այն պիտի օգուտներ տպահովեն իրեն՝ որոնք կարող եւ յօժար է աւելու անոր:

Մ'նամ եւայն
Է. ԳՈՒՂԱՐԸ ԼԻԹԹԸՆ

Թէ հրանէն գրված նամակի մը մէջ հետեւեալ լուրերը կը կարգանք:

Պարսից Ա. Նասրէդին Դաւաճ Քարպաթականաց կուսակալը եւ միւս քաղաքական ու զինուորական զուգնները փոխելով՝ յիշեալ մեծ դատուն կառավարութեան համար հետեւեալ անձինքն ընտրեցին:

Իւր հօրեկրայր Պէհրամ Միրզա խան ընդհանուր կառավարիչ: Եղիլ խան պատերազմական գործոց տեսուչ: Միրզա Քասեմ խան՝ երեսփոխ տեսուչ: Միրզա Եսպաս խան արտաքին գործոց տեսուչ:

Սիւթանիզաւադին ժողովուրդը օտք ելելով՝ իրենց իշխանը Եղիլ խանն առնուն որ Պարսից Դաւաճն ազգատոհմէն կին առած էր՝ սպաննեցին եւ կինն ալ վերաւորեցին:

Ասեմաշուք Յօհանէն Պախիթ խան հայազգի գորտապար Ալեքանայի արքունեաց քով գեղական ընտրվեցաւ:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒԻՆԵՐ

Այսերական տէրութիւնն զգալի կորուստ մը ըրաւ այս շաբթու: Բարձրագոյն Դէյլ-Իւլ-Իսլամ Եղիլ Էֆէն Խին՝ որ տարիէ մը ի վեր հիւանդու էր, կրակի զիշեր իր մահահանգում ընթացքը կընցէ: Յօղորդաւորութիւնը երկուշաբթի օրը կառարկեցաւ մեծաշուք հանդիսէ, որուն ներկայ էին տէրութեան բոլոր նախարարները:

Այսերական հրամանաւ՝ Երդարութեան բարձրագոյն տանին Միւթթի բարձրագոյն Սէիտ-Խաթին Էֆէն Դէյլ-Իւլ-Իսլամ անուանեցաւ:

Սերվիայէն այս շաբթու ծանրաշուք լուրեր եկան Ս. Պօլս:

Պէրլիտ գումարված աղղային ընդհանուր ժողովն իրենց այժմեան իշխան Եղեքսանը պէյը պաշտօնէն ինչպէս հրատարակեց եւ անոր տեղը ծերունի Միւրշ Օպրէնովիչ պէյը՝ որ 1843 ին Պէ-

յու թեմէն ձգվել էր՝ վերադառնալ Սերվիոյ իշխան անուանեց: Քիանդամայն գործաւոր իշխանութեան անկաւար ընտրեց ընդհանուր ժողովն փոխ նախագահը:

Եղեքսանը իշխանը Պէրլիտ բերդը դնաց նստաւ եւ անկէ Սերվիոյ ծերախուտի ժողովն բողոքեց: Օսերախուտի ժողովը ընդհանուր ժողովն ըրած տեղապահ ընտրութիւնը ընդունել չուզեց, որովհետեւ այս քննարկութիւնը Ս. Պօլսն հաճութեամբ միայն կրնար ըլլալ. բայց միանգամայն պատասխան իրից Եղեքսանը իշխանին որ հրաժարական տայ:

Եւս լուրերը շաբթի օրը հեռագրով մայրաքաղաքը հասնելով՝ Ս. Պօլսն նախարարները երկուշաբթի օրը ժողով եւ խորհուրդ ըրին բարձրագոյն Սեմ կարպաթին նախագահութեամբ:

Սոսանդին գայմագմներուն անհամաձայնութիւնը կը շարունակէ. Գ. Ասիլ Սթուրա եւ Փանօ մէկ կողմ, Գ. Սթեֆանի Քաթարճի մէկ կողմ՝ բաժնեկամ են: Կառավարութեան իշխանութիւնը առջեւ երկուքին ձեռքն է, որոնք չեն յանձն առնուել: Ս. Պօլսն իրիկով միջոցն պատուէրներուն հաւանդել: Սթուր թէ այս գործին կարգադրութիւնը Փարիզի դեսպանաց ժողովն յանձնարվի է:

Ալաքիայի մէջ երեք դայմադաւ ներք միարան են եւ գործերուն վիճակը լուաղոյն է:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Դարձ օրը Սրբոյն Զախարայ հայրապետի տօնախմբութեան օրն ըլլալով՝ ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարք հօր կողմէն արժանապատիւ Սեթեան Տ. Յովհաննէս ծայրագոյն վարդապետը եւ ուրիշ քանի մը բարձրաստիճան եկեղեցականք, Պիտագոյն եւ Տեսեական ժողովը մեծ ապաւին Եղանքն, եւ բաղձնութիւն երեսելու յարգելի անձինք եւ ջերմեանը ժողովուրդ իշխի Պալիկի դուրսը եղած Ս. Յակոբայ եկեղեցին ուխտի դացին, եւ շաբթու կրակի օրերը հոգեւորական շքեղ հանդէսներով նոյն բաղձնախա Ս. Հայրապետի տօնախմբութիւնը փառաւորեցին: Յետոյ նորոգ հաստատաւ ժառանգաւորաց զրդրոյն ալ այց կ'ընելով, շնուածքին գեղեցկութեանը եւ անկէ զրից յարմարութեանը վրայ մեծապէս ուրախացան: Յիշեալ գլուխին մօտ օրերս բացուելը լրագրոյ միջոցաւ աւետելու բարեկալու թիւերը պիտի ունենանք: Այն օրը մեծապատիւ բարեկալու աղա մըն ալ իր ամեն տարուան բարեկալու պաշտպան սովորութեանը համաձայն՝ աս տարի ալ Ս. Փրիլէն հիւանդանոցին մէջ պատուաւորաւ լողը խղճարաց եւ կարօտելը մեծաձախ եւ առատ հացիկերով ըրաւ երկու աւուր համար: Եւելորդ է պտուղէն սրտազին օրհնութիւններն եւ ջերմեանը բաւելմանը թիւերով թիւներն որ հիւանդանոցին բողոքաւորաւ խղճարաց բերնէն անդադար կը լսվին վասն երկարութեան կենաց եւ յաջողութեան յիշեալ բարեկալու աղղային: Եւս հոգեւոր եւ միւթթաւ թիւեր հանդէսներուն մէջ վերոյիշեալ բարեկալ եկեղեցականներն եւ բարեկալ յարգելիները կրկին կրկին այցելութիւն ընելով Ս. Փրիլէն վանուց մէջ խառն եւալորը խղճարաց, շատ դոհ կ'ան այս ընդարձակ հաստատութեան բարեկալ:

կարգութեանն ու մարտնչեանն, նաեւ նորաշէն շինուածներէն՝ որ ձեւարանին ընդարձակութեանը եւ հիւանդանոցին ամբողջութեանը մեծ օգուտ բրած էին: Այս շինութեանց ալ ազգասիրաբար նպատակաւորաց եղողներուն անուններն ալ կը յուանայ որ քիչ օրէն հրատարակելու բերկրութիւնը պիտի ունենանք:

Սեփապալա Սուրահանան Յակոբ աղան ալ անցեալ շաբթու առատ հացիկերով մը բրտա Սուրբ Փրկչի վանքին խղճակացը:

Բողոքականաց Լեւոնի լրագրին Հայաստանաց առաքելական եկեղեցւոյ դէմ անդադար ժայթքած յանդուգն եւ ամբարդի թշնամանքներուն, եւ մանաւանդ ամենիկացի քարոզչներուն՝ Սորաշապահի մէջ անկիւնէն բերած ու Հայոց ազգիս մէջ անորոշեալ աշխատած հարկը յիստենրորդ տեսակ ձեւարանութիւններուն լուսազոյն պատասխան կը համարվին հետեւեալ երեք նամակները՝ որոց մէկը Արեւիկայի Պահաճի վրէժի բողոքականաց զլուստրներն յուղարկած եւ ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարքին, երկրորդը Ռոստոմովնի ուրիշ բողոքական մը վեհափայլ Սրբազանդոյն Աթոռակիսին յուղարկած է, երրորդն ալ Արեւիկային մեզի գրված է: Ըստի ալ անցեալ եւ առջեւ շարժմանը հրատարակած նամակներուն հեղինակացը պէս բողոքականութենէ հրաժարելով վերստին Հայաստանաց եկեղեցւոյ պիտի կը վերադառնան:

Իրաւունք ունինք հաւատարմութեան վերջին Պահաճի գրքին մէջ եւ ուրիշ տեղեր մնացած սակաւթիւ բողոքականներն ալ ասոնց բարի օրինակին պիտի հետեւին:

Լ.

Պահաճի Լեւոն. 1858

Վանապատիւ Սրբազան Տէր.

Անկեղծ եւ ջերմեանոց խոստովանութեամբ կը փութամք մեր հայատախութիւնը Ձեր Սրբազնութեանը յայտնելու, որ մենք ստորագրեալքս քանի մը տարիէ ի վեր ամենիկացի բողոքականաց մուրթութիւնէն՝ բուն եւ ժառանգաց մէջ ընկըմալ մեր սիրելի ազգային անարատ եւ առաքելական եկեղեցւոյն հոգեկեցոյց վարդապետութեանց դէմ հակառակաբար կը մարտնչենք:

Բայց այժմ՝ Ըստուծոյ շնորհիւ մեր մեղին համոզուելով եւ նկատելով որ մեր առջեւ ահագին խորհրատ մը բացուած է ուր դահաճութեանց անշուշտան կըրծուութեան զիրիւ պիտի ապաստանի, զրուելով մէկի քաշուեցանք ու զիմեջինք մեր հայրենի Ռուսաւորական սուրբ եկեղեցւոյն ծոցը յորում միայն է ճշմարիտ խաղաղութիւն արեւ եւ հոգեւոր միմիջութիւն:

Արդ, ամենապատիւ Տէր, դաւանելով զամենայն ինչ որ կը գաւանի եւ կը հաւատայ Հայաստանաց առաքելական եկեղեցւոյն, մեր անձնաւոր հարատուութիւնը կը յայտնենք, աղաչելով միանգամայն որ հրատարակուի այս մեր վերադարձը ի ցնծութիւն արիւ բոլոր համազրեացս:

Համբուրիւ Ռոստոմովնի Վնյոյ

Մեծաւոր ամենախնայարհ ծառայք

Մարտի 3-ին Յովսէփ Սարգսի
Տ. Ներսէսեան Արեւիկայի Սարգսեան
Նախկին Նախարար Սեփապալա
Բրթնիկայանդի 2-ին

Բ.

Վանապատիւ Սրբազան Հայրապետ.

Արդ զիմեմ ահագին մեծ խորհրդաւորութեամբ մեր պայտը Ձեր Սրբազնութեանն րկայութիւնը վայելելու եւ հետեւաբար ալ խորհրդաւորութեամբ ջերմեանոց խոստովանութիւն տալու, որն որ ուրիշ տարիէ ի վեր էր սր օտար ուսուցիչներու թելադրութեամբ հերքած էր իմ առաքելաւոր Ռուսաւորական եկեղեցւոյ:

Ռուսի եւ ձգեալ իմ ազգութիւն ալ յաւելցոյ նոյն ընկերութեանը, որուն անդամութիւնն ալ վայելցի ըստ ընտրութեան անդամաց. բայց ինչ էր դատաւ արդեօք, Վերստիս եկեղեցւոյ որուն մէջ փափագեալ մտայ, ոչ երբէք. այլ միայն ազգատեցութեան պատեհաբար մէկ միաբանութիւն մը որուն հիմնարկներուն նպատակն էր պատահել բաժնէլ զմեզ մեր եկեղեցւոյ ծոցէն, ինչպէս որ Ձեր սրբազնութեան ձեւարաններ հաշտեցնողութեամբ մարտնչեալ Վերստիս անուն անիւ գրքին մէջ ուղղիւ տեսութեամբ յիշած էր ընտրածս ինքզնիւ առ ի տեղեկութիւն իմ սիրելի ազգայնացս:

Եւ ալ վերջ կուտամ իմ ազգատեց ընկերացւոյ շնորհակեցում, ու կը խոստանամ իմ առաքելական եկեղեցւոյ ընդունելու որ է դիմող առ Վերստիս իմ ամենայն արարողութեամբ: Ար ինչոքեմ, Սրբազան Հայր, իմ դաւանութիւն ալ հրատարակել լրագրներու եւ եկեղեցւոյն միջոցաւ, ինչպէս ձեր խորհրդաւորութիւն իմ սիրելի ազգայններէն որոնք որ վերաւորած եմ առաջ իմ ազգատեցութեան հոգեւոր:

Մեծ ամենախնայարհ ծառայք
Պոստմովնի
Ռոստոմովնի

Գ.

Արեւիկայ 28 նոյեմբ. 1858

Մեծաւոր խմբագիր Մատիս պատական լրագրոյ.

Ազգերնուս եկեղեցւոյն պատուոյն եւ լուծութեան վերաբերեալ ամեն լուրերը պատուական լրագրոյ էջերէ մէջ սիրով հրատարակելով իմ սիրելի այս յայտնած եւ արարողացած էր Ձեր ազգասիրական ազնիւ ոգեւոյն միմիջայն կեանքաւորութեան ազգին պատիւն եւ եկեղեցւոյ լուծութեանը ըստ: Սովին ոգեւոր եւ նրատու կը խնդրեմ սա հետեւեալ երկու ծանուցումս հրատարակել որ եւ ոչ սակաւ ուրախութիւն պիտի պատճառէ որպէս մեզինոյն եւ Ձեզ եւ համարեն աղբիւն:

Յայտնի է հոգեւոր մը տարակայութեամբ հօգին ինչ վտանգներու վեհասուց եւ վշտոյ կեանքայն դանախիւ եւ մատակայութեամբ ինչպիսի ապահովութեան օգտիւ եւ դարմանաց վայելող եւ բնորոշակի վիճակիւ, ինչպէս որ փորձառու գտաւ այս միջոցիս մեր Արեւիկայ քաղաքը. վասն զի վիճակիս առաջնորդ Յակոբ Սրբազան արքեպիսկոպոսը ժամանակէ մը ի վեր զանազան արգելքներով իւր հօտին այս մէկ մասին հեռու մը նայած ըլլալով, քաղաքիս մէջ սկսիւ էր բողոքականութեան սկզբունք սերմանալ եւ իրեն հետեւողներ շահիլ: Բայց դահաճութեան ըստուծոյ, այս անգամ Սրբազան առաջնորդնուս այցելութեամբն եւ աղղու եւ համոզական քարոզութեամբը շատերուն սիրտը հանդարտելով վերստին բողոքականութիւնը ձգեցին եւ առ Սրբազան առաջնորդը դիմելով մեր Ռուսաւորական Սուրբ եկեղեցւոյ ուղղափառ դաւանութիւնը ընդունեցին: Ահա մէկ քանի զիմեղաներուն անունները որոնց ամենքն ալ լծակցօք եւ դաւաճօք բողոքականութեան յարած էին եւ այժմ վերադարձան:

Մահաթի Յակոբ Նեփոսեան.
Գրիգոր Արամուքեան.
Եսայի Նեմէսիսիան.
Գրիգոր Սեփապալա.

Միւսիւ Իզմիրեան.

Այս արդոյ անձանց առաջինը բաւական ժամանակ բողոքականութեան մէջ քարոզութեան պաշտօնաւորութեամբ ըլլալով անտիկալ վերադարձը մեծ աղիւցիւթիւն բրտա քաղաքիս մէջ. յուսամ թէ քիչ ժամանակէն թուաւոր դարձերու յուցակմը կը զրկեմ. առ այժմ ինչոքեմ մեծաւոր Տէր, աղղիս ընկե ուղած այն դոյն ծառայութեան հաճիք պատուական եւ ազգասիր լրագրոյ էջերէ մէջ երկու միմիջոյ շնորհիւ, որով եւ մնամ որպէս եւ եմ միշտ ձերը մեծաւոր եւ ազնուահոգի ազգասիրութեան:

Վանապատիւ ծառայ
Ս. Ա. Հարապետ:

Սուրբ Լեւոնի Սինոդին անգամ Վերապատիւ Տ. Մատիս արք. եպիսկոպոսը եւ Սուրբ Լեւոնի միտարան արժանապատիւ Տ. Միւսիւ Պատական եւ Տ. Պատական Տ. Արաքսան վարդապետներ Սուրբ Սինոդին կողմանէ վեհափայլ Սրբազանդոյն Աթոռակիսին հրաւիրակ ընտրված ըլլալով՝ երկու շաբթի իրիկուն Ա. Պօլիս հասան Օսթանյի շողեւանով:

ՆԱԿԻՆԵՐ

Մայրաքաղաքիս աւարական դեպքան վանք. Իրօքէ Օսթան սեպուհը շաբթ օրը Ռ. Պոլսն երթալով երկար տեսութիւն մը բրտա Ա. սեմ. արաքին զործոց պաշտօնէն հեռ:

Երեւալով օրն ալ Վաղղիւ դործակատոր Արման կամար Ռ. Պոլսն երթալով նոյնպէս տեսութիւն բրտա Ա. սեմ. արաքին զործոց պաշտօնէն հեռ:

Երկու շաբթի իրիկուն Պէյօղլուի անդղանայն պաշտար դեպքանայն մեծ ճաշ մը եղաւ ուր հրաւիրաւ էին բարձրադասիւ ծովախալ Մեհմէտ Ալի փաշան, արաքին զործոց պաշտօնեալ վաստախալ Յուսէփ փաշան, Վեհմէտ փաշան, Միւսիւ փաշան, Սեփիւ փաշան եւ ուրիշ բարձրասիւ բարձրասիւսն պաշտօնատարներ եւ օտար անհոգեւորներ երեսմիտներ: Ճաշէն ետքը ցայտաբողով եւ նուագահանգեցաւ, որուն հրաւիրակ ներկայ դանդիցան Պէյօղլուի մէջ դանդիւմ երեսմիտանց մեծ մասն իրենց ընտանեօքը:

Իզմիրէն գեկտ. 8 թուով գրված նամակ մը լուր կուտայ, թէ հոն այս օրերս անսովոր եւ ստատիկ ձմեռ մը եղեր է: Դեկտ. 7-ին զիշերը այնպիսի առատութեամբ ձիւն եկեր է որ Իզմիրի մէջ տեսնված է եղեր. եւ կը վաղցրվի որ լեւանի ու նարնջի ծառերը բոլորն ալ կը սառնին:

Նոյն նամակը կը ծանուցանէ նաեւ թէ ժամանակէ մը ի վեր Իզմիրէն շատ զննք տարվելով Արիսի կղզին, դաւանին կուտակին յատուկ յայտարարութեամբ մը արգելիւ է. այսու ամենայնիւ զննուց փորագրութիւնը դեռ կը շարունակէ լուծի ու օղիի տակաւներու մէջ գրվելով որոնք դիւրութեամբ մաքսէն կանցնին եղեր. եւ այս օրերս 6000 էստակի հրացանի երկաթ շինվել է Իզմիրի մէջ այս կերպով Արիս խրքիւրեալ համար:

Արծուի Վասպուրականի հեղեակ եւ հրատարակչ արժանապատիւ Տ. Միւսիւ Սինոդական գրանական վարդապետն անցեալ շաբթու Ա. Պօլիս հա-

տաւ Ա. անէն իր ձեռք դարկած ազգօրու հաստատութեանց վերաբերեալ գործեր, լուս պատճառաւ:

Հոգեւոր գեկտ. 3/15 թուով գրված նամակ մը լուր կուտայ, թէ Պաղկատիի ծովեղերը եւ Եղեքսանդրիա բանող զաղկական շողեւանին մեքենան աւարկելով Խոկեաներու մօտ, ճանապարհորդներն ու նամակները հոն առաւայ շողեւանին յանձնելու ինքը առաջատու Սարգիսի գացեր է:

Միւսեալ շրեքալով օրը հայազգի մը որուն համար սեղանաւոր է կըսվի՝ դանձուց պաշտօնատան փոխոցէն գացած ասուք յանկարծ ինկաւ մեռաւ:

Պաղղիւ ձեւարանին մէջ կարգադրած անգիկաղի մը կիմաղվի թէ Խոտալայի մէջ այս տարի մեռաւ չէ յաջողը. բայց Տաճկաստանի մանաւանդ Բուսիլի մէջ իրաւ լաւ յաջողիւ է:

Այս օրերս Պէյօղլուի մէջ սեւակ մը գողեր երեսն երկուն որ հետեւեալ հարցով պարագմաները կը խաբեն ու կը կողպանեն: Երկու կամ երեք մարդ մէկեւ կերթան. երրորդ շնորհով մարդ մը կը տեսնան որ անդին կուգայ, յանկարծ կանդ կանտան, կը ծովն, կը կանգնին, եւ իւր անցնելով կը խօսին իրարու հետ. ետքը մէջիկուն մէկը զիմացէն եկող մարդուն մօտեցալով՝ սա զրեւաւ արգեօք ձեւարկաւ անդամ մը է կըսէ ու մանանի մը կը ցուցնէ: Ընդորդ պարտեւ կամ ուշադրութիւն չունելով ճամբան կը շարունակէ, կամ մանանի ընդունելու եւ արժեքներու կիլէ: Այս ժամանակը մանանի դանդը պարանին կառաջարկէ որ արժեքուցանին կէս կամ քառորդ գնով ծախու առնէ, եւ շատ անգամ այս կերպով կը յաջող 40 կամ 60 փաւանոց մասին քանի մը հարկուր դուրուն չէ վաճառել:

Երկու շաբթի իրիկուն մայրաքաղաքիս Բեթէմիւր Վարապետ ըսված փողոցին մէջ հրդեհ պատահեցաւ, բայց օգնութիւնները շուտ հասնելով՝ միայն բռնկած տուներ կիսով չսփ սրբեցաւ:

Մայրաքաղաքիս գիւնացի մեծ կղզին ալ կիրակի դիշեր տուն մը մեջէն բռնկելով այրեցաւ: Տանը տէրը քահանայ ըլլալով՝ չըլցաւ փախիլ եւ մուսիկն խղրվելով ու բողբոյն պաշարվելով այրեցաւ:

Ռուսաց մեծ եւայարի մը Սեփապալա Վանապատիւսն այս շաբթու Ա. սեմ. փոքի նեղուցը մտաւ Նեքոյայի վանք, եւ Պէյօղլու Տէրէի առջեւ երկաթ նետեց: Յիշեալ եւայարիւ Միւսիւրական ծով ելելով, Սարակիայի Ալեւա խրքանքո նաւահանդիսաւ պիտի երթայ:

Սեւե Միւսիւրական ծովերուն մէջ գեշ օդերը շարունակելով, այս շաբթու թէ թորիկաւ եւ թէ Մարտիկայի շողեւանները սփորականէն երկու օր ետքը հասան Ա. Պօլիս: Սեւե ծովէն եկող շողեւաններն ալ քիչ շուտ կուշանան:

Իզմիրի շողեւանն ալ միջեւ երկի իրիկուն չէր հասած:

Պէյօղլուի Խոտալան թատրոնին մէջ հայ գերասաններու ձեռք խաղաղված տաճկերէն կատակերգութեանց հեղինակ արժանապատիւ Սրբազան աղայն Հեքիմեան՝ այս օրերս Տ. Սեփապալա անուն երեսն կատակերգութիւնը պարզ տաճկերէն լեզուի թարգմանելով տեսարանի հանած է: Այստեղ խաղը օրը կը խաղանայ յաջողութեամբ երկու շաբթու:

ցընեն հայազգի վերասանները, մեծ հա-
ճութիւն պատճ է հանդիսատես հասա-
րակութիւնէն: Վերադարձար, այս դուար-
ձարի եւ միանգամայն օգտակար գրասան-
քէն Կ. Պօլոյ բնակչաց մեծագոյն մասը
զուրկ մնացած են թատրոնէն հեռու
կանգնելու: Կոտորուած:

Լսելի տասն տարի առաջ արդոյ Գ.
Յ. Հիսարեան ուսումնական երկուս-
տարի աշխատանքութեամբ հրատա-
րակված Բանասիրական ամսատետրը՝ որ
տարի մը շարունակելէ ետեւ ստիպողա-
կան պարագաներու պատճառաւ դադա-
րեց էր, յառաջիկայ 1859 յունվար մէ-
կէն սկսեալ նորէն պիտի հրատարակվի,
եւ արդէն առաջին թիւն երևոյաւ:

Արդոյ Գ. Հիսարեանին յաջորդի
զրիչն ու հմտութիւնը ազգիս բանասի-
րացը ծանօթ բնութիւնը, աւելորդ կը հա-
մարէին յանձնարարութիւններ ընել իր
հրատարակած ամսատետրին համար:
Բայց նոյն ինքն արդոյ հզօրնակն այս երկ-
րորդ հրատարակութեան սկիզբը յայտա-
րարութիւն ըրած ըլլալով թէ, «այս
անգամ ոչ, ինչպէս երբեմն, առողջ հա-
տակի վառ ու աշխոյժ եռանդեամբ ղեկ-
եալ է, այլ հասուն մարդոյն փորձ երկ-
մտութեամբ եւ խոհական երկուանօրը»,
անտարակոյս ենք որ իր նոր դրուածներն
աւելին ընտիր ու շահաւէտ պիտի ըլլան,
եւ ազգիս բանասիրաց համակրութիւնը
եւս առաւել զրաւեն:

Արդոյ հեղինակը նաեւ կը ծանու-
ցանէ թէ այս անգամ գրութեան ոճն ալ
փոխած, եւ նիւթերուն ընտրութիւնը
չափաւորած է: Վարդապետն նիւթոց
վրայ չափի խօսի, այլ էսպէս բանասի-
րական գրութիւն մը պիտի մնայ. այսին-

քըն իր նիւթերը պիտի ըլլան՝ ազգային եւ
օտար դարձութեանց վրայ տեսութիւն-
ներ, քննադանական հատուածներ, հե-
ղինակեալ կամ թարգմանեալ վեպասա-
նութիւններ, խորհրդածութիւններ, եւ
զրարառ ու աշխարհաբառ լեզուով բա-
նասիրութիւններ:

Բանասիրին տարեկան զինն է կանխիկ
120 դրուոյ՝ եւ մէկ օրինակինը 20 դրու-
ոյն:

Ստորագրութեան տեղին է Կ. Պո-
լոս Գ. Յ. Մարգարեանին զրատունը,
եւ Պէյօղլու թատրոնին մօտ Գ. Բիւ-
մէյ զրաւաճառին խանութը:

ՆՈՐԱՏԻՊ ԳՐԵԱՆԲ
ՎԵՐԴԵՊԵՏԵՐԸ
ՈՒՂՂԱՓԵՒ ՀԵՐԵՏՈՅ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵՎԵՂԵՑԻՈՅ

Հարգելի
ԳՐԱՐԻԷՆՆԵՐ ԵՎ ԱՅՈՒՄՆԱԿԱՆ
Եւստիպոս Պէյօղլու
Նիւթերէն

Այս համառօտ բայց ընտիր գիրքը՝ որ ըր-
բիտունէի մը համար պէտք եղած կարեւոր գի-
տելիքները իւր մէջը կամփոփէ, Փարիզի Հայ-
կազեան վարժարանին աշակերտացը համար յօ-
րինված էր. սակայն բարեկերպ ազգայինը շատ
անգամ փոխադրուած ըլլալով Գ. Գ. Մար-
գարեանի վարժարանին, հաճեցաւ ընդհանուր առ-
ջին նուիրելու իւր օգտակար աշխատութիւնը որ
պարզութեամբ ի լոյս ընծայեցաւ:

Կը գտնուի Մարգարեան Գ. Յ. Մար-
գարեանին զրատունը:

ՊԻՆ ՊԻՐ ՍԷՆԷ

«Հարգելի մեծ գիրքեր», ըսված
անուանի տաճկերէն վեպասանութեան

հայերէն գրութիւնը տպագրութիւնն է որ հե-
ղահայ հատոր առ հատոր պիտի հրա-
տարակվի: Առաջին հատորը՝ որ այս շաբ-
թու հրատարակվեցաւ, 208 էրեսէ բաղ-
կացեալ է եւ 9 պատկեր ունի մէջը:

Կը ծախվի մայրաքաղաքս Մարմանը
Գ. Յ. Մարգարեանին զրատունը:

Ղալաթի Սանտրոնիսի զրատունը մէջ
Փերուզաճի Հայկազեան Գ. Յ. Մարման-
սին խանութը եւ Պէյօղլու Ս. Ներսի-
սի խանութը եւ Կիւրդի խանութը եւ Կիւրդի
Գ. Յ. Մարմանի խանութը:

Գինը 15 դրուոյն է:

ԾԱՆՈԹՅՈՒՆԸ
ՉԿԱՆ ԻՒՂ (ՊԵՐԴԵՐԵՐԸ)
ՀՅՈՒՄ

Անոն անգլիացի երեւելի գրագիրն է:

Այս եղբ. որ մօրեւն ըսված ծախիւն լեզու-
(գարա ճիշդ) կը համար, ուրիշ այս անգամ եւ
դերուն ամենէն մաքուր եւ ընտիր է, եւ հասն
ու համառ միանգամայն պէտք ունի անտար-
քէ: Բայց Եւրոպայի գիտաւոր բժշկացի փորձե-
րով ստուգած ամենագործող, դեղմունի մօրթի
հիւանդութիւններու, խոլեր (սրտածա), սրտ-
բիթի, ջրային հիւանդութեանց, թուլութեան եւ
ուժոյնուղման, վատուածութեան, դիմաց դեղ-
նութեան եւ տարի կարգաւորող անհոյսդ աղայոց:

Այս եղբ. առաւել եւ իրիկուն մէկ մէկ ա-
նուին զգալ խանութը սկսեալ եւ հետզհետէ շա-
փուն աւելցնելու է մինչեւ հիւսիս վրայ դրաւ:
Ողբ ցարտ եղած ժամանակները թէ որ գոյ-
նը պղտոր եւ թանձրանայ, շէն տաք լուրի մէջ
զրկելով իւր ուղի պարզութիւնը կը դան:

Այս եղբ. կը գտնուի Պէյօղլու Գ. Օթմի-
ն եւ Տէլաւառ երեւելի դեղագործներուն խա-
նութը:

Խանութարար Սուրբ Կոստանկիւրցի փողոցին
անկիւնը նոր շինված տուն մը կայ ծախու: Այս

տունը 200 կանգուն տեղ ունի որուն 135 կան-
գունը շինված է: Վերահայր եւ մէկ քովի փողոց է:
Ունի չորս անհետ եւ Կոստանկիւրցի մը: Հոր մը, Կոստ-
անկիւնը: Այս տունը բաժնեկիւն արկելով պիտի ծախ-
վի:

Ողբը շուկան Վարդապետի պալատին Խաղ-
մածի Լուսի օղլու Գ. Պարագանէն կամ Խա-
կիտար Սէլամըղի փողոցը թախտակները արձա-
նային կրնայ պէտք եղածը հասկնալ:

Անգլիական Կոստանկիւրցի փողոցին Խաղ-
մածի Լուսի օղլու Գ. Պարագանէն կամ Խա-
կիտար Սէլամըղի փողոցը թախտակները արձա-
նային կրնայ պէտք եղածը հասկնալ:

Այս եղբ. որ մօրեւն ըսված ծախիւն լեզու-
(գարա ճիշդ) կը համար, ուրիշ այս անգամ եւ
դերուն ամենէն մաքուր եւ ընտիր է, եւ հասն
ու համառ միանգամայն պէտք ունի անտար-
քէ: Բայց Եւրոպայի գիտաւոր բժշկացի փորձե-
րով ստուգած ամենագործող, դեղմունի մօրթի
հիւանդութիւններու, խոլեր (սրտածա), սրտ-
բիթի, ջրային հիւանդութեանց, թուլութեան եւ
ուժոյնուղման, վատուածութեան, դիմաց դեղ-
նութեան եւ տարի կարգաւորող անհոյսդ աղայոց:

Այս եղբ. առաւել եւ իրիկուն մէկ մէկ ա-
նուին զգալ խանութը սկսեալ եւ հետզհետէ շա-
փուն աւելցնելու է մինչեւ հիւսիս վրայ դրաւ:

Ողբ ցարտ եղած ժամանակները թէ որ գոյ-
նը պղտոր եւ թանձրանայ, շէն տաք լուրի մէջ
զրկելով իւր ուղի պարզութիւնը կը դան:

Այս եղբ. կը գտնուի Պէյօղլու Գ. Օթմի-
ն եւ Տէլաւառ երեւելի դեղագործներուն խա-
նութը:

Խանութարար Սուրբ Կոստանկիւրցի փողոցին
անկիւնը նոր շինված տուն մը կայ ծախու: Այս

տունը 200 կանգուն տեղ ունի որուն 135 կան-
գունը շինված է: Վերահայր եւ մէկ քովի փողոց է:
Ունի չորս անհետ եւ Կոստանկիւրցի մը: Հոր մը, Կոստ-
անկիւնը: Այս տունը բաժնեկիւն արկելով պիտի ծախ-
վի:

Ողբը շուկան Վարդապետի պալատին Խաղ-
մածի Լուսի օղլու Գ. Պարագանէն կամ Խա-
կիտար Սէլամըղի փողոցը թախտակները արձա-
նային կրնայ պէտք եղածը հասկնալ:

Այս եղբ. որ մօրեւն ըսված ծախիւն լեզու-
(գարա ճիշդ) կը համար, ուրիշ այս անգամ եւ
դերուն ամենէն մաքուր եւ ընտիր է, եւ հասն
ու համառ միանգամայն պէտք ունի անտար-
քէ: Բայց Եւրոպայի գիտաւոր բժշկացի փորձե-
րով ստուգած ամենագործող, դեղմունի մօրթի
հիւանդութիւններու, խոլեր (սրտածա), սրտ-
բիթի, ջրային հիւանդութեանց, թուլութեան եւ
ուժոյնուղման, վատուածութեան, դիմաց դեղ-
նութեան եւ տարի կարգաւորող անհոյսդ աղայոց:

ԱՌԵՏՐԱԿԱՆ	
ՓՈԽԱՆԱԳՈՒԹԵՆ (ԳԵՄԱՌՈ) ԳԻՆԵՐԸ	
ԲԱԶԱՐԱԳԱՆԱՆ ԱՌԱՅՑ ՍԵՐՈՒՅԵՐԸ	
16 ԳԵՄԱՆԻՐԸ	
ԳՆԱՆԱՆ	
Լ. անգամ 31 օր պայմանաւ	140-137 1/2
Փարիզ	222-220
Մարման	542 538
Վերսալ	542 538
Բարսելոն	542 538
Լիւպեք	542 538
Նիւրնբերգ	542 538
Օթմի	542 538

Գ. ՊՈԼԻՍ 17 ԳԵՄԱՆԻՐԸ	
ԵՐԱՄՏԻՐ	
Յարիս Բարսելոն	25 28
Բարսելոն	33 36
Լիւպեք	30 31
Բարսելոն	34 37
Լիւպեք	17
Բարսելոն	23 26
Լիւպեք	13 14
Բարսելոն	4 20
Պ. անգամ 200,000	
Բարսելոն 50,000 Բարսելոն	

ՄԵՏԵՐԱՍ	
Մէլ Ե. Գ. Բարսելոն	500-510
Բարսելոն	450-460
Մէլ Ե. Գ. Բարսելոն	450-460
Բարսելոն	430-440
Հարիս Բարսելոն	470-490
Բարսելոն	440-450
Տէլաւառ	580-600
Պարսիկ	200-230

ԳԵՄԱՆԻՐԸ (ԳԵՄԱՆԻՐԸ)	
ՆԵՐՏԻՐ ԲԵՐԸ	
Լիւպեք	360
Բարսելոն	42
Բարսելոն (Բարսելոն)	10
Բարսելոն	15
Մէլ Ե. Գ. Բարսելոն	32 33
Նիւրնբերգ	6 7
Գիտար (Մարման)	17
Մարման	400
Բարսելոն	25
Բարսելոն	9
Բարսելոն	10

Զին Լիւպեք	7	20
Լիւպեք (Մարման)	6	7
Լիւպեք	6	20
ԵՐԱՄՏԻՐ ԲԵՐԸ		
Լիւպեք	Գ. Բարսելոն	940 1040
Լիւպեք	Գ. Բարսելոն	450
Լիւպեք	Գ. Բարսելոն	350 360
Գիտար (Պարսիկ)	Գ. Բարսելոն	9
Գիտար (Պարսիկ)	Գ. Բարսելոն	34 40
Մարման (Գիտար)	Գ. Բարսելոն	7 20

Լիւպեք	
Լիւպեք	160 170
Լիւպեք	190 410
Լիւպեք	55 98
ՄԵՏԵՐԱՍ	
Լիւպեք (Գ. Բարսելոն)	1100
Լիւպեք	88 90
Լիւպեք	95
Լիւպեք	150 160

ՄԱՆԻՔԱՆԻՐՈՒՄԻ ԳԻՆԵՐԸ	
ՕՍՏԱՆԻՐԱՆ ԼԻՐԱՆ 150 ԳՆԱՆԻՐԸ	
Լիւպեք	22 25
Լիւպեք	26 28
Լիւպեք	29 31
Լիւպեք	35
Լիւպեք	45 48
Լիւպեք	27 28
Լիւպեք	29 31
Լիւպեք	32 33

Լիւպեք	
Լիւպեք	30 32
Լիւպեք	43 47
Լիւպեք	54 55
Լիւպեք	70 75
Լիւպեք	55 58
Լիւպեք	75 80
Լիւպեք	68 72
Լիւպեք	100
Լիւպեք	110 115

Լիւպեք	
Լիւպեք	32 34
Լիւպեք	55 60
Լիւպեք	30 32
Լիւպեք	60 65
Լիւպեք	55 75
Լիւպեք	100 115
Լիւպեք	45 100
Լիւպեք	90 120
Լիւպեք	110 130
Լիւպեք	50 55
Լիւպեք	24 37
Լիւպեք	3
Լիւպեք	4 1/2
Լիւպեք	4 1/2
Լիւպեք	5
Լիւպեք	145
Լիւպեք	19-20
Լիւպեք	8 14
Լիւպեք	22 23 1/2
Լիւպեք	29

Լիւպեք	
Լիւպեք	34 35
Լիւպեք	46 48
Լիւպեք	100 110
Լիւպեք	12 13
Լիւպեք	16 20
ԽՈՒՄԱՆԻՐ-ՏԵՐԱՆ	
Գ. Ս. ԻՐԻՐԻՐԸ	
ԻՏԳԱՐԵՆԻ ՄԵՏԻՐ ԼԵՐԱՐՈՅ	
Գ. ՊՈԼԻՍ 2ԻՆԻՐԻ ԽԱՆ	